

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

XXXV. Plus semper in se continet, quod & minus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

ritate debiti in hypothecam omnia sua bona dedit, ac postmodum ulterius indigens secundo creditori Sempronio pro hypotheca speciali aliquod certum prædium constituit: hic species non derogat generi, sed primus creditor & hypothecarius generalis hypothecario speciali præferendus est, per *L. qui generaliter. 2. ff. qui potior in pignor.* & *L. si generaliter. 6. Cod. eod. tit.* Simile exemplum subministrat Jus canonicum in *Cap. ex tua. 9. de filiis Presby.* ubi quidam Episcopus generalem obtinuerat facultatem, dispensandi cum filiis in Ecclesiis, in quibus parentes eorum beneficia obtinuerant; postmodum aliquis Apostolicum impetravit rescriptum, ut sibi de beneficio, quod tales filii adepti fuissent, provideretur; in quo dubio respondit Pontifex: Si Episcopus generali suo privilegio jam usus esset, & cum Clerico quopiam ante specialis rescripti usum dispensasset,

quod speciale non deroget generali, cum per generale Jus nunc sit acquisitum.

2da exceptio. Regula præfens non tenet, si rescriptum generale in specie sit purificandum. Exemplum habemus in *Cap. ex parte. 12. de offic. deleg.* ubi hic est casus: In quadam Ecclesia plures erant Archi-Diaconatus, Titius Apostolicum mandatum impetraverat, ut ipsi de proximo vacaturo Archi-Diaconatu in dicta Ecclesia provideretur. Postea Cajus speciale obtinuerat mandatum, ut si Archi-Diaconus A in Ecclesia resignaret, Cajo resignatus Archi-Diaconatus conferretur. Dubio ad Pontificem relato, hic respondit, Titio & non Cajo de resignato Archi-Diaconatu providendum; quamvis enim ille generale tantum haberet mandatum, illud tamen non nisi in speciali Archi-Diaconatu proximè vacaturo purificatur.

REGULA XXXV.

Plus semper in se continet, quod est minus.

Quæres primò. Quis hujus Regulæ sensus?

æ. Quantitas major in se semper quantitatem minorè continet. Ratio est: quia quantitas major secundum Juristas est numerus major, cujus pars est numerus minor: partem autem in toto contineri non ambigitur.

Quæres secundo. Quæ hujus Regulæ exempla?

æ. Sequentia: *1mum* est in *Can. Si quis dederit. 41. caus. 24. q. 1.* ubi inter Judices dubitabatur, quænam pœnitentia reo injungenda, unus pœnitentiam quinque, alius septem, alius verò decem annorum subeundam putabat;

tabat, quibus intellectis resolvit Julius Papa injungendam esse quinque annorum, in quam omnes consenserunt, cum in septem & decem quinque contineantur.

2da est in L. *inter pares*. 38. ff. *de re judicat.* & *cap. 1. de arbitris*, in 6. Si tres sint arbitri, quorum unus reum condemnat in tria, alter in quatuor,

tertius in quinque, reus tantum tria solvere tenetur, eò quod in istam quantitatem omnes consenserint.

*3^{ti}*um. Sunt duo testes, quorum unus de possessione triginta, alius de possessione viginti annorum testatur, per quæ duo testimonia possessio vicenaria plenè probata existit: quia in triginta viginti continentur.

C A S U S.

Ad utramque Regulam.

Sibido Ordinem Præmonstratensem ingressus ante professionem testamentum facit coram duobus testibus, ut unus testis affirmat, aut tribus, quem admodum Notarius testatur. (A) Totam suam Bibliothecam monasterio, corpus autem Juris Canonici Titio suo quondam legat amico. (B) Prælati ob teneriorem complexionem indulgit, ut vitalitium sibi censum reservaret, de quo an ex statutis liceat, postmodum dubitavit. (C) Professo ut quandam haberet diversionem, Abbas inspectionem certæ villæ commisit, super quæ cum Provifore sæpius habet difficultates; (D) utque hoc exoneraretur labore & tædio, à quodam cognato Sæcularem obtinuit Pastorum,

opponente se se Vicario Generali, eò quod Canonici Regulares Beneficiorum Sæcularium non amplius capaces existant. (E) In parochia à Nobili quodam decimas exegit intra fines parochiæ existentes, qui libertatem ex capite Nobilitatis, & quod proprium Sacellanum curam animarum exercentem haberet, prætendebat. (F) Cum ipsi grex ovium legatus esset, ab hærede quoque captas & agnellos petebat. (G) Demum ad extrema deductus plures Theologos super damni cujusdam, suâ culpâ accidentis, reparatione consulit, quorum aliqui totum, alii medietatem, alii tertiam partem restituendam esse responderunt. (H)

R E S O L U T I O.

(A) **N**on obstante Concilii Trident. dispositione, quod nulla renuntiatio aut obligatio Novitii facta

valeat absque forma *Sess. 25. de Regular. cap. 16.* præscripta, Novitius tamen testamentum condere potest, cum

P 2

juxta

juxta declarationem S. Congregationis *Cis. cap.* subjectam testamenta seu ultimæ voluntates præfato decreto non comprehendantur. Pro testamento Novitii ad pias causas factio duo testes sufficiunt, alias septem requiruntur. Plenè quoque per *Reg. 35.* probatum est.

(B) Et si monasterio totam legarit Bibliothecam, legatum tamen amico factum tenet, corpus videlicet Juris Canonici, per *Reg. 34.*

(C) Reditus annui quamvis salvo paupertatis voto permitti queant, si Religiosus eos suscipiens independentem à Superioris voluntate non habeat ipsorum dispositionem: illos tamen non tantum Ordinis statuta, sed & Trid. prohibet *Sess. 25. de regular. cap. 2.* in-
 „quiens: “ Nemini Regularium tam
 „virorum quam mulierum liceat bona
 „immobilia vel mobilia, cujuscunque
 „qualitatis fuerint, etiam quovis mo-
 „do acquisita tanquam propria, aut et-
 „iam nomine conventus possidere vel
 „tenere, sed statim ea Superiori tra-
 „dantur conventuique incorporentur.

(D) Nec hoc Tridentinæ disposi-
 „tioni *L. c.* conforme videtur. ibi: Nec
 „liceat Superioribus bona stabilia ali-
 „cui Regulari concedere, etiam ad u-
 „sum fructum, vel usum, administra-
 „tionem aut commendam: admini-
 „stratio autem bonorum monasterio-
 „rum seu conventuum ad solos Officia-
 „les eorundem ad nutum Superioris
 „amovibiles pertineat.

(E) Propter quotidianas Ordinatio-
 rum contradictiones præfens punctum
 prolizorem meritò requireret tracta-

tum, quem in aliud tempus & locum
 rejicientes congruenter hujus operis
 instituto breviter dicitur, quod Ca-
 nonicos Regulares de jure communi
 beneficii Sæcularis etiam Curati capa-
 ces esse apertè liqueat ex *Cap. quod DEI
 timorem. 5. de Stat. Monach.* Deinde
Trident. Sess. 14. de reform. cap. 11. di-
 sertè statuit, Canonicum Regularem
 ad alium Ordinem translatum beneficii
 Sæcularis etiam curati incapacem exi-
 stere; ergo non translacum, sed in ca-
 nonico suo ordine perseverantem dicti
 Beneficii capacem esse ab ipso Triden-
 tino agnoscebatur. Decreto Greg. XIII.
 quo noluit licere Canonicis Regulari-
 bus absque permisso Summi Pontificis
 assumere beneficium curatum etiam ad
 tempus, Præmonstratenses justè oppo-
 nere possunt, quod per generalem con-
 stitutionem prohibivam specialibus
 locorum & personarum privilegiis mi-
 nimè derogetur. *Cap. 1. de constit. in 6.*
 Subintrat quoque *Cap. porrò. 7. de Pri-
 vileg.* ubi Pontifex prohibet judicari de
 privilegio, nisi ejus tenore inspecto.
 Privilegia ergo Præmonstratensium eo-
 rumque statuta & consuetudines, cum
 in facto consistent, Pontifex non tan-
 tum non inspicere, sed & probabiliter
 ignorare potuit, consequenter de iis
 non judicavit, multò minus generali
 suo decreto comprehendit; maxime
 cum constitutio Gregoriana contra Ca-
 nonicos Lateranenses emanaverit. Si-
 cut igitur privilegium uni concessum
 ad alium non debet extendi propter ra-
 tionis identitatem, *Cap. sanè. 9. de
 Privileg.* sic quoque dicta declaratio
 Juris

Juris communis correctiva ac pœnalis, quatenus novam inhabilitatem Canonicis Regularibus inducit, strictissimè est interpretanda, solum obstandi Canonicis Lateranensibus, ad Præmonstratenses haud extendenda. Exceptionem quidem istam non admittit *Pignatelli* tom. 1. *consult.* 44. ubi quoscunque Canonicos Regulares, & Præmonstratenses in specie Parochiarum Sæcularium incapaces esse probare nititur, sed re penitus inspectâ *Pignatelli* Præmonstratensium institutum ignorasse, & fortius affectui, quàm rationi suggestisse videtur argumentum. Interim ex hoc suo Adversario notent Præmonstratenses ea, quæ *loc. cit. n. 2.* ita habet: Constitutio Gregor. XIII. inter Pontificias sanctiones non reperitur, & Gregorii voluntas per mortem exspiravit, dum non fuit redacta ad actum legis, quodque verè ita evenit, ostendunt decisio Rotalis post

Gregorium emanata, & decretum S. Congregationis Concilii sub anno 1602. in hæc verba: Congregatio Concilii censuit decretis ejusdem Concilii Canonicum Regularem non prohiberi obtinere Beneficia curata sæcularia, nisi fuerit ex his translatis, de quibus habetur in decreto *Cap. 11. Sess. 14.* Hæc confessio sufficit pro præsententi.

(F) Pastor fundatam habet omnes decimas in sua parochia percipiendi intentionem; idèoque Nobili, quod specialiter per Regulam: *Generi per speciem derogatur*, exemptus sit, probandum incumbit.

(G) In grege ovium agnelli, juxta *Reg. 35.*, non tamen capræ continentur, cum hæc sint diversæ ab ovibus speciei.

(H) Tertiam partem, in qua omnes consulti convenerunt, restituere obligatur.

REGULA XXXVI.

Pro possessore habetur, qui dolo desit possidere.

Quæres primò. Quis hujus Regulæ sensus?

R. Qui rem alienam justè vel injustè possidet, eamque ab alio vindicandam advertens, dolo malo in alterum transtulit, vel consumpsit aut destruxit, & ita possidere desit, nihilominus pro

possessore habetur, perinde ac si eandem adhuc possideret, non in sui commodum, sed incommodum. Ratio est: quia fraus & dolus nulli patrocinari debet, quod fieret, si is, qui rem alienam possidere malitiosè desit, commodum haberet, & ille, qui rem suam

P 3

ven-